

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

ЗЛОЧИННІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНА ПРОБЛЕМА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

Матеріали Всеукраїнської студентської наукової конференції

(Харків, 4 листопада 2016 року)

У двох томах

За редакцією *А. П. Гетьмана, Б. М. Головкина*

Том 1

Харків
«Право»
2016

УДК 343.9(477)
ББК 67.9(4УКР)61
3-68

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (голова);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (відповідальний секретар);
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, асист. О. В. Новіков

Злочинність як суспільна проблема та шляхи її вирішення в Україні : матеріали Всеукр. студ. наук. конф., м. Харків, 4 листоп. 2016 р. : у 2 т. / за ред. А. П. Гетьмана, Б. М. Головкіна. – Т. 1. – Х. : Право, 2016. – 166 с.

ISBN 978-966-937-086-0

ISBN 978-966-937-087-7 (т. 1)

ISBN 978-966-937-087-7 (т. 1)
ISBN 978-966-937-086-0

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2016
© Видавництво «Право», 2016

проведенні дослідницького проекту «Латентна злочинність» під егідою ООН. Загалом було проведено три різних дослідження: дослідження віктимізації, дослідження «самозвіту» і дослідження латентності правоохоронних органів. У перших двох використовувалися метод опитування та метод анкетування, третє дослідження проводилося за допомогою методу аналізу документів. А отже, всі три дослідження базуються виключно на соціологічних методах.

Таким чином, вбачається, що міжнародне співробітництво в сфері виявлення латентної злочинності відбувається здебільшого в рамках соціологічних методів, які у свою чергу і є найбільш ефективними, що підтверджується практикою і фактичними результатами їх застосування. А, отже, слід визнати прийнятним і досить практичним застосування соціологічних методів для дослідження латентної злочинності.

Список літератури

1. Оболенцев В. Ф. Латентна злочинність: проблеми теорії та практики попередження / В. Ф. Оболенцев. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 123 с.
2. Федик Н. В. Окремі методи виявлення латентної злочинності // Вісн. Львів. ун-ту. Серія юридична. – 2016. – № 62. – С. 177–183.
3. The International Crime Victims Surveys: A retrospective // European Journal of Criminology. – 2015. – № 12. – С. 437–456.
4. Activities in Ukraine: Action Programme against Trafficking in Minors for Sexual Purposes // UNICRI of.website [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unicri.it/topics/trafficking_exploitation/archive/minors/ukraine/.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. І. О. Христин

*М. М. Вовк,
студентка 2 групи 5 курсу факультету підготовки кадрів
для Пенсійного фонду України Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого,
м. Харків*

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ЗЛОЧИННОСТІ, ЩО ВЧИНЯЄТЬСЯ В СІМЕЙНО-ПОБУТОВІЙ СФЕРІ

Насильство в сім'ї є однією з найбільш розповсюджених проблем сучасності. Сімейно-побутова сфера характеризується тим, що тут переважають неформальні стосунки, які регламентуються переважно нормами моралі, звичаями, традиціями, а тому дія правових норм суттєво обмежується.

Особливістю злочинності в сімейно-побутовій сфері є те, що тісно переплітаються певні криміногенні явища й процеси міжособистісних відносин, які призводять до дійсно драматичних та навіть трагічних наслідків. Більш як третина умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень вчиняються через ускладнення сімейно-побутових відносин, коли застосування сили стає нормою вирішення будь-яких суперечностей. Оскільки зазначена сфера деякою мірою втратила свою захисну роль і перетворилася на суспільно небезпечне середовище, доцільно виокремити певні вектори попередження злочинів проти особи у сімейно-побутовій сфері. Незважаючи на значну розповсюдженість і буденність даної категорії злочинів, вони залишаються одними з тих, що найважче піддаються запобіганню.

Попередження сімейно-побутової насильницької злочинності – це діяльність держави, суспільства і окремих громадян із випередження, обмеження та усунення негативних явищ і процесів,

що продукують та відтворюють цей вид злочинності, а також недопущення вчинення сімейно-побутових вбивств і тяжких тілесних ушкоджень на різних стадіях злочинних проявів [1, с. 151]. Криминологи вирізняють такі взаємопов'язані види попередження злочинності (окремих її видів): загальносоціальний, спеціально-кримінологічний та індивідуальний [2, с. 143]. Окремим напрямом попередження так званих сімейно-побутових злочинів на індивідуальному рівні є віктимологічна профілактика, що спрямована на виявлення, нейтралізацію або усунення передумов, що сприяють індивідуальній віктимності, а також захист потенційного потерпілого.

Загальносоціальний вид попередження злочинності включає комплекс продуманих і зважених заходів соціальної та сімейної політики держави, в особі її органів, правових, соціально-економічних, сімейно-побутових, культурно-виховних, медичних заходів, спрямованих на поліпшення рівня та якості життя громадян, зміцнення інституту сім'ї, пропаганди здорового способу життя, розвиток та підтримання моральних засад суспільства. Кінцевою метою цієї сукупності заходів є усунення детермінант насильницьких злочинів проти життя і здоров'я особи та недопущення потенційних злочинів на різних етапах їх кримінального формування. Виконання цього виду попередження на сьогодні покладено на відповідних інспекторів Національної поліції України. Саме на їх плечах лежить тягар профілактичної роботи, виявлення та вирішення конфліктно-сімейних криміногенних ситуацій, які без стороннього втручання можуть перерости у вчинення тяжких насильницьких злочинів. Такі інспектори для ефективного виконання покладених на них завдань повинні орієнтуватися на відповідний контингент своєї адміністративно-територіальної одиниці, контролювати оперативну обстановку, дотримуватись психолого-педагогічного підходу у роботі, мати необхідний життєвий досвід задля професійного розв'язування гострих соціально-побутових конфліктів.

Спеціально-кримінологічне попередження включає: профілактику (завчасне випередження сімейного насильства, побутового пияцтва, бешкетування та інших форм антигромадської поведінки у соціально-побутовій сфері) та запобігання (послаблення внутрішньогрупової конфліктності, мінімізацію насильницьких форм поведінки, дискредитацію антигромадського способу життя).

Індивідуальне попередження злочинної поведінки передбачає переорієнтацію антисуспільної установки правопорушника, досягнення відмови від злочинної мотивації через цілеспрямоване впровадження заходів переконання, допомоги, обмеження та примусу. На ранніх стадіях доцільно вживати заходів, котрі забезпечать своєчасне прибуття на місце події та негайне втручання у пропривне розв'язання сімейно-побутового конфлікту.

Отже, у повсякденному житті необхідно належним чином використовувати запропоновані заходи попередження сімейно-побутових конфліктів, адже суспільна небезпека цих злочинів полягає не тільки у настанні найтяжчих наслідків, таких як заподіяння смерті чи спричинення тяжких тілесних ушкоджень потерпілим, а й завдається величезна шкода суспільству, підриваються його моральні, духовні засади, що ставить під загрозу соціальну безпеку громадян.

Список літератури

1. Головкін Б. М. Криминологічні проблеми умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень, що вчиняються у сімейно-побутовій сфері : монографія / Б. М. Головкін. – Х. : Нове слово, 2004. – 252 с.
2. Криминологія : підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін. ; за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2014. – 440 с.
3. Головкін Б. М. Діяльність дільничних інспекторів міліції в системі попередження сімейно-побутових насильницьких злочинів / Б. М. Головкін // Проблеми законності. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Вип. 47. – 2001. – С. 159–165.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. І. О. Христин